

Þingsályktun

um áætlun um alþjóðlega þróunarsamvinnu Íslands 2011–2014.

Alþingi ályktar, sbr. lög um alþjóðlega þróunarsamvinnu Íslands, nr. 121/2008, að á árunum 2011–2014 skuli unnið að þróunarsamvinnu Íslands í samræmi við eftirfarandi áætlun.

Markmið Íslands með alþjóðlegri þróunarsamvinnu sé að leggja lóð sitt á vogarskálar í baráttunni gegn fátækt og fyrir bættum lífskjörum í fátækustu hlutum heimsins. Með virkri þátttöku á þessu sviði leitist Ísland við að uppfylla pólitískar og siðferðislegar skyldur sínar sem ábyrg þjóð í samfélagi þjóðanna. Alþjóðleg þróunarsamvinna sé ein af meginstoðum íslenskrar utanríkisstefnu.

Barátta gegn fátækt, félagslegu ranglæti, misskiptingu lífsgæða og hungri í heiminum sé forgangsmál í öllu þróunarstarfi og verði áfram þungamiðjan í stefnu Íslands í þessum efnunum. Jafnframt verði lögð mikil áhersla á mannréttindi, jafnrétti kynjanna, réttindi barna, frið og öryggi. Leitast verði við að tryggja innbyrðis samræmi í utanríkisstefnu Íslands með tilliti til hnattrænna efnahags-, umhverfis- og öryggismála.

Íslensk þróunarsamvinna endurspegli þau gildi sem íslenskt samfélag stendur fyrir, virðingu fyrir lýðræði og mannréttindum, fjölbreytni mannlífs, umburðarlyndi, réttlæti og samstöðu. Í ljósi þessa verði lögð áhersla á:

- Ábyrgð – að ráðvæn og gagnsæi verði höfð að leiðarljósi í þróunarstarfi og ábyrgð á framkvæmd og árangri starfsins deilt með samstarfsaðilum.
- Árangur – að allir þættir þróunarstarfsins, stjórnun, verklag og aðferðafræði verkefna, stuðli að því að árangur þróunarsamvinnu verði sem mestur.
- Áreiðanleika – að landi og þjóð verði aflað virðingar á alþjóðavettvangi með því að vera faglegur og traustur samstarfsaðili í þróunarstarfi.

Markmið Íslands í þróunarsamvinnu verði að styðja áætlanir um útrýmingu fátæktar á grunni sjálfbærrar þróunar og uppbyggingar á mannauði. Sérstök áhersla verði lögð á mannréttindi, jafnrétti, frið, öryggi og verkefni þar sem íslensk sérþekking og reynsla nýtist.

Framlög.

Íslensk stjórnvöld styðji markmið Sameinuðu þjóðanna (SP) um að iðnríki skuli veita sem nemur 0,7% af vergum þjóðartekjum (VPT) til þróunarsamvinnu. Mörkuð verði sú stefna að Ísland muni á næstu tíu árum skipa sér í hóp þeirra ríkja sem leggja meira en sem nemur 0,7% af VPT til þróunarsamvinnu. Framfylgt verði eftirfarandi áhersluatriðum:

- Fylgt verði tímasettri áætlun um hækkun framlaga á gildistíma þessarar áætlunar, úr 0,21% í 0,28% af VPT á tímabilinu 2011–2014, sbr. eftirgreinda töflu.
- Hraðað verði hækkun framlaga við endurskoðun áætlunarinnar árið 2013.
- Verði hagvöxtur meiri en nú er spáð komi framlögin til endurskoðunar en jafnframt tryggt að framlög til þróunarmála verði aldrei lægri að raungildi en árið 2011.
- Árið 2017 renni 0,5% af VPT til þróunarmála og árið 2019 renni 0,7% af VPT til þróunarmála.
- Sérstakir fjárlagaliðir fyrir samstarf við félagasamtök, Landgræðsluskóla Háskóla Sam- einuðu þjóðanna (HSP), Alþjóðabankann og umhverfis- og loftslagsmál verði í fjárlög- um 2012.

Áætlað er að þróun framlaga á gildistíma áætlunarinnar verði sem hér segir:

	VPT* (m.kr.)	Hlutfall af VPT (%)	Framlög (m.kr.)
2011	1.342.565	0,21	2.765
2012	1.468.071	0,21	3.083
2013	1.538.568	0,25	3.846
2014	1.657.441	0,28	4.640

Samkvæmt Hagstofu Íslands.

Fylgt verði eftirfarandi áætlun um skiptingu framlaga eftir fjárlagaliðum:

	2011		2012		2013		2014	
	(m.kr.)	(%)	(m.kr.)	(%)	(m.kr.)	(%)	(m.kr.)	(%)
Þróunarsamvinnustofnun Íslands (ÞSSÍ)	1.166,3	42	1.234,0	40	1.539,0	40	1.856,0	40
Utanríkisráðuneytið	1.599,0	58	1.670,0	54	2.038,0	53	2.413,0	52
Þar af:								
Jarðhitaskóli HSP	187,7	7	199,0	6				
Matvæla- og landbúnaðarst. SP, FAO	11,0	0	11,0	0				
Þróunaráætlun SP, UNDP	22,1	1	23,0	1				
Barnahjálp SP, UNICEF	112,4	4	122,0	4				
Sjávarútvegsskóli HSP	147,3	5	158,0	5				
UNIFEM/UN Women	102,0	4	117,0	4				
Mannúðarmál og neyðaraðstoð	221,4	8	173,0	6				
Íslensk friðargæsla	115,8	4	144,0	5				
Þróunarmál og hjálparstarfsemi	353,3	13	169,0	5				
Átak í lækkun skulda þróunarríkja	20,0	1	–	–				
Alþjóðabankinn	–	–	138,0	4				
Landgræðsluskóli HSP	–	–	68,0	2				
Umhverfis- og loftslagsmál	–	–	60,0	2				
SP (alm. framl., alþj. friðarg., ILO, WHO)	56,0	2	56,0	2				
Stofnfjárframlög (IDA, NDF)	250,0	9	230,0	7				
Samstarf við fjáls félagasamtök	–	–	179,0	6	269,0	7	371,0	8
SAMTALS	2.765,3	100	3.083,0	100	3.846,0	100	4.640,0	100
Hlutfall af VPT	0,21%		0,21%		0,25%		0,28%	

Framkvæmd.

Í þróunarstarfi Íslands verði áhersla lögð á að skerpa sýn og fylgja skýrari forgangsröðun á grundvelli sjálfbærrar þróunar. Framfylgt verði eftirfarandi áhersluatriðum:

I. Áherslusvið, málaflokkar og þverlæg málefni.

1. Fiskimál:

- a. Virk þátttaka verði í stefnumótun alþjóðastofnana á sviði fiskimála.
- b. Áhersla verði lögð á störf FAO og Alþjóðabankans.
- c. Þróunarsamvinnustofnun Íslands leggi sérstaka áherslu á fiskimál í Mósambík og Úganda.
- d. Stofnað verði fagteymi utanríkisráðuneytisins og Þróunarsamvinnustofnunar Íslands í auðlindamálum.
- e. Öflugt starf verði á vegum Sjávarútvegsskóla Háskóla Sameinuðu þjóðanna á Íslandi. Starfsemi skólans verði liður í heildarstefnu Íslands í málaflokknum.

2. Orkumál:

- a. Virk þátttaka verði í stefnumótun alþjóðastofnana á sviði orkumála.
- b. Stuðlað verði að aukinni fjárfestingu ríkja og þróunarstofnana í jarðhitaverkefnum til hagsbóta fyrir þróunarríki.
- c. Áhersla verði lögð á störf Sameinuðu þjóðanna, Alþjóðabankans, Norræna þróunar-sjóðsins og IRENA.
- d. Þróunarsamvinnustofnun Íslands starfi að orkumálum í tvíhliða og svæðisbundnu samstarfi.
- e. Öflugt starf verði á vegum Jarðhitaskóla Háskóla Sameinuðu þjóðanna á Íslandi. Starfsemi skólans verði liður í heildarstefnu Íslands í málaflokknum.

3. Menntun:

- a. Sérstök áhersla verði á menntun og fullorðinsfræðslu í öllum samstarfslöndum Þróunarsamvinnustofnunar Íslands.
- b. Samstarf verði við félagasamtök í menntamálum.
- c. Starfsemi Háskóla Sameinuðu þjóðanna á Íslandi á sviði fiskimála, orkumála og landgræðslu verði liður í áherslu á menntun.
- d. Stuðningur verði við UN Women og UNICEF sem lykilstofnanir sem stuðla að menntun stúlkna og kvenna.

4. Heilbrigðismál:

- a. Þróunarsamvinnustofnun Íslands leggi áherslu á heilbrigðismál og hollustuhætti í Malaví og Úganda, sérstaklega mæðra- og ungbarnaheilsu.
- b. Samstarf verði við félagasamtök í heilbrigðismálum.
- c. Samstarf verði við UN Women sem stuðlar að bættri heilsu stúlkna og kvenna.
- d. Þátttaka verði í samstarfi Norðurlanda um mikilvægi kyn- og frjósemisheilbrigðis og -réttinda.
- e. Stuðningur verði við UNICEF með áherslu á heilsufar barna.

5. Stjórnarfar:

- a. Stuðningur verði við verkefni UN Women á Balkanskaga, í Afganistan og Palestínu.
- b. Framfylgt verði aðgerðaáætlun um konur, frið og öryggi.
- c. Nám sérfræðinga frá stríðshráðum ríkjum verði við jafnréttisskólann.
- d. Stuðningur verði við mannúðarstörf alþjóðaráðs Rauða krossins.

6. Endurreisn:

- a. Framlag verði til samhæfingar endurreisnarstarfs í Afganistan.

- b. Stuðningur verði við palestínska flóttamenn með framlagi til Sameinuðu þjóðanna (UNRWA/UNHCR).
- c. Stuðningur verði við samhæfingu mannúðaraðstoðar í Palestínu í samstarfi við OCHA.
- d. Stuðningur verði við verkefni UN Women og UNICEF.

7. Jafnréttismál:

- a. Stofnað verði fagteymi utanríkisráðuneytisins og Þróunarsamvinnustofnunar Íslands um jafnréttismál.
- b. Mótuð verði jafnréttisstefna í þróunarsamvinnu byggð á endurskoðun á stefnu Þróunarsamvinnustofnunar Íslands. Lokið: Janúar 2012.
- c. Endurskoðun fari fram á aðgerðaáætlun um konur, frið og öryggi. Lokið: Mars 2011.
- d. Stuðningur verði við tilraunaverkefni um jafnréttisskóla.
- e. Í úttektum á þróunarverkefnum verði lagt sérstakt mat á samþættingu jafnréttissjónarmiða.
- f. Jöfn staða kynjanna verði meðal starfsmanna í þróunarsamvinnu.
- g. Unnið verði markvisst að jafnréttismálum og framgangi ályktana öryggisráðsins um konur, frið og öryggi á vettvangi alþjóðastofnana.

8. Umhverfismál:

- a. Mótuð verði umhverfisstefna í þróunarsamvinnu. Lokið: Apríl 2012.
- b. Sérstaklega verði fjallað um sjálfbærni í umhverfismálum við undirbúning og framkvæmd þróunarverkefna.
- c. Virk þátttaka verði í störfum alþjóðastofnana á sviði endurnýjanlegra orkugjafa.
- d. Öflug starfsemi verði á vegum Jarðhitaskóla og Landgræðsluskóla Háskóla Sameinuðu þjóðanna.
- e. Framlag verði til alþjóðlegs loftslagssjóðs á vegum Sameinuðu þjóðanna.
- f. Stuðningur verði við smá eyþróunarríki vegna loftslagsmála.

II. Neyðar- og mannúðaraðstoð.

1. Stefnumótun og stuðningur við félagasamtök:

- a. Sérstakur fjárlagaliður verði um samstarf við félagasamtök í fjárlögum frá 2012.
- b. Fylgt verði núverandi verklagsreglum um umsóknir og styrkveitingar.
- c. Endurskoðun verði á verklagsreglum. Lokið: Ágúst 2012.
- d. Ísland gerist aðili að alþjóðlegu átaki um mannúðaraðstoð innan tveggja ára.
- e. Unnið verði skipulega samkvæmt verklagi og viðmiðum átaksins frá árinu 2012.

2. Stuðningur við skrifstofu Sameinuðu þjóðanna í mannúðarmálum (OCHA):

- a. Regluleg framlög verði til OCHA. Sérstök framlög verði skapist ófyrirséð þörf.
- b. Skammtíma störf sérfræðinga á vegum utanríkisráðuneytisins verði fyrir OCHA á vettvangi.
- c. Virk þátttaka verði í málefnavinnu Norðurlanda um neyðaraðstoð Sameinuðu þjóðanna.

3. Stuðningur við Neyðarsjóð Sameinuðu þjóðanna (CERF):

- a. Regluleg framlög verði til CERF.
- b. Virk þátttaka verði í málefnavinnu Norðurlanda um neyðaraðstoð Sameinuðu þjóðanna.

4. Stuðningur við matvælaáætlun Sameinuðu þjóðanna (WFP):

- a. Framlög verði til neyðaraðstoðar WFP þar sem þörf skapast.
- b. Skammtíma störf sérfræðinga á vegum utanríkisráðuneytisins verði fyrir WFP á vettvangi.
- c. Virk þátttaka verði í málefnavinnu Norðurlanda um WFP.

III. Lönd og landsvæði.

1. Afganistan:

- a. Gerð verði aðgerðaáætlun fyrir 2012–2014. Lokið: Nóvember 2011.
- b. Íslendingar taki þátt í norrænu samstarfi sem byggist m.a. á samnorrænni úttekkt frá 2009.
- c. Stuðlað verði að betri samhæfingu aðstoðar alþjóðasamfélagsins.
- d. Unnið verði að málefnum kvenna.
- e. Neyðar- og mannúðaraðstoð verði á vegum alþjóðastofnana og félagasamtaka.

2. Malaví:

- a. Gerð verði samstarfsáætlun fyrir 2012–2014. Lokið: Október 2011.
- b. Mannauður: Áhersla verði lögð á menntun, heilbrigðismál og hollustuhætti.

3. Mósambík:

- a. Gerð verði samstarfsáætlun fyrir 2012–2014. Lokið: Október 2011.
- b. Auðlindir og mannaúður: Áhersla verði lögð á fiskimál og menntun.

4. Palestína:

- a. Gerð verði aðgerðaáætlun fyrir 2012–2014. Lokið: Nóvember 2011.
- b. Neyðar- og mannúðaraðstoð verði á vegum alþjóðastofnana og félagasamtaka.
- c. Aðstoð verði við flóttamenn.
- d. Aðstoð verði við konur og börn.

5. Úganda:

- a. Gerð verði samstarfsáætlun fyrir 2012–2014. Lokið: Október 2011.
- b. Auðlindir og mannaúður: Áhersla verði lögð á fiskimál, menntun og byggðapróun.

IV. Stofnanir.

1. Alþjóðabankinn:

- a. Framlag Íslands verði vegna 16. samningalotu um endurfjármögnun IDA, 2011.
- b. Átaksverkefni í jafnréttismálum (GAP). Mat verði lagt á hugsanlegt áframhald á samstarfi. Lokið: Október 2011.
- c. Verkefni á sviði fiskimála (PROFISH). Mat verði lagt á hugsanlegt áframhald á samstarfi. Lokið: Júní 2011.
- d. Verkefni í orkumálum (ESMAP). Mat verði lagt á hugsanlegt áframhald á samstarfi. Lokið: Október 2012.
- e. Virk þátttaka verði í málefnavinnu kjördæmis Norðurlanda og Eyrstrasaltsríkja í stjórn bankans.
- f. Þátttaka verði í samstarfsverkefni kjördæmisins á sviði mannréttindamála.

2. UNICEF:

- a. Störf íslenskra sérfræðinga verði á vettvangi.
- b. Fylgt verði samstarfssamningi um skammtíma störf sérfræðinga vegna neyðarverkefna.
- c. Virk þátttaka verði í málefnavinnu Norðurlanda um UNICEF.
- d. Störf ungra íslenskra sérfræðinga verði fyrir UNICEF á vettvangi.
- e. Samstarf verði við UNICEF á Íslandi.

3. UN Women:

- a. Störf íslenskra sérfræðinga verði á vettvangi.
- b. Virk þátttaka verði í málefnavinnu um jafnréttismál á vettvangi Sameinuðu þjóðanna.
- c. Störf ungra íslenskra sérfræðinga verði fyrir UN Women.
- d. Stuðningur verði við styrktarsjóð á vegum UN Women til afnáms ofbeldis gegn konum.
- e. Samstarf verði við landsnefnd UNIFEM/UN Women á Íslandi.

f. Þátttaka verði í samstarfi Norðurlanda um UN Women.

4. Háskóli Sameinuðu þjóðanna:

- a. Virk starfsemi Jarðhitaskóla Háskóla Sameinuðu þjóðanna á Íslandi og námskeiðahald á hans vegum í þróunarlöndum.
- b. Virk starfsemi Sjávarútvegsskóla Háskóla Sameinuðu þjóðanna á Íslandi og námskeiðahald á hans vegum í þróunarlöndum.
- c. Virk starfsemi Landgræðsluskóla Háskóla Sameinuðu þjóðanna á Íslandi og námskeiðahald á hans vegum í þróunarlöndum.
- d. Stuðningur verði við tilraunaverkefni um jafnréttisskóla.
- e. Unnið verði að undirbúningi að framtíðarfyrirkomulagi starfsemi Háskóla Sameinuðu þjóðanna á Íslandi á tímabilinu.

Alþjóðlegt samstarf og viðmið.

Þúsaldarmarkmið Sameinuðu þjóðanna og alþjóðlegar samþykktir um þróunarsamvinnu sem íslensk stjórnvöld eru aðili að verði nú sem fyrr leiðarljós þróunarsamvinnu Íslands. Framfylgt verði eftirfarandi áhersluatriðum:

1. Sameinuðu þjóðirnar:

- a. Sérstök áhersla verði lögð á samstarf við undirstofnanir Sameinuðu þjóðanna sem sinna áherslumálum Íslands.
- b. Virk þátttaka verði í málefnavinnu gagnvart Sameinuðu þjóðunum á vegum utanríkisráðuneytisins og fastanefnda.
- c. Virkt samstarf verði við Félag Sameinuðu þjóðanna á Íslandi.

2. OECD-samstarf:

- a. Ísland verði aðili að DAC, þróunarsamvinnunefnd OECD, á framkvæmdatímabili áætlunarinnar.
- b. Umbætur verði gerðar í fyrirkomulagi rekstrar og bókhalds vegna þróunarframlaga. Lokið: Desember 2011.
- c. Jafningjarýni á þróunarsamvinnu Íslands fari fram fyrir endurskoðun áætlunarinnar.

3. Parísaryfirlýsingin, Accra-aðgerðaáætlunin:

- a. Mótuð verði tímasett markmið í þróunarsamvinnu Íslands með tilliti til Parísaryfirlýsingarinnar og Accra-aðgerðaáætlunarinnar. Lokið: Febrúar 2012.
- b. Virk þátttaka verði í starfi DAC um framgang Parísaryfirlýsingarinnar.

Stefnumörkun, innra og ytra starf.

Framfylgt verði eftirfarandi áhersluatriðum:

1. Stefnumörkun og eftirlit:

- a. Endurskoðuð áætlun um alþjóðlega þróunarsamvinnu Íslands verði lögð fyrir Alþingi árið 2013.
- b. Utanríkisráðherra gefi skýrslu til Alþingis um framkvæmd áætlunarinnar á árinu 2013.
- c. Regluleg skýrslugjöf verði til utanríkismálanefndar og fjárlaganefndar.

2. Samspil tvíhliða og marghliða þróunarsamvinnu:

Stofnuð verði fagteymi utanríkisráðuneytisins og Þróunarsamvinnustofnunar Íslands á eftirfarandi sviðum til eflingar tvíhliða og marghliða samvinnu: i) jafnréttismál; ii) auðlindamál; iii) verklag og eftirlit.

3. *Mannauðsstjórn:*

- a. Mótuð verði sameiginleg mannauðsstefna utanríkisráðuneytisins og Þróunarsamvinnustofnunar Íslands vegna starfa að þróunarmálum. Lokið: Nóvember 2011.
- b. Haldnir verði sameiginlegir málfundir og námskeið á vegum utanríkisráðuneytisins og Þróunarsamvinnustofnunar Íslands.
- c. Komið verði á starfsmannaskiptum við alþjóðastofnanir og þróunarstofnanir annarra ríkja.
- d. Hluttur kvenna og karla verði jafnaður samkvæmt jafnréttisstefnu í þróunarsamvinnu.

4. *Samstarf við frjáls félagasamtök:*

- a. Hlutfall framlaga sem renna til samstarfs við félagasamtök verði hækkað á tímabilinu.
- b. Fylgt verði sameiginlegum verklagsreglum og eitt umsóknarferli verði fyrir allt samstarf stjórnvalda og félagasamtaka.
- c. Stjórnvöld viðhaldi góðum samskiptum við samstarfshóp félagasamtaka.
- d. Félagasamtök sæti úttektum og öðrum eftirlitsaðgerðum sem fylgt er í þróunarstarfi.

5. *Samstarf við háskólasamfélagið:*

Mótaðar verði áherslur um samstarf stjórnvalda og háskólasamfélagsins á sviði þróunarsamvinnu. Lokið: Maí 2012.

6. *Kynning og umfjöllun:*

- a. Fylgt verði árlegri sameiginlegri kynningaráætlun utanríkisráðuneytisins og Þróunarsamvinnustofnunar Íslands.
- b. Ráðstefnur og málþing verði skipulögð í samráði við félagasamtök og háskólasamfélagið.

7. *Þátttaka einkaaðila í þróunarsamvinnu:*

Unnin verði greining á möguleikum íslenskra aðila til þátttöku í uppbyggingu atvinnuvega í þróunarlöndum. Lokið: Júní 2012.

Samþykkt á Alþingi 10. júní 2011.

